

ad mange forstellige Veje. Det har været Opgaven at opnaa en Løsning enten ad den ene eller ad den anden Vej, og jeg har gentagne Gange sagt, at kunde man ikke komme frem ad den ene Vej, maatte man forsøge en anden. Og saa jeg har deltaget i det Forsøg, som det ærede Medlem nu høflig anbefaler, og som fremkom dels i Begyndelsen af Halvfjerdserne, dels i Begyndelsen af Firserne. Naar det, som det ærede Medlem nys anbefalte, er blevet sagt i det andet Ting ved Behandlingen af denne Sag i Fjor, at man havde Følelsen af at staa ved en Fordefærd, ligger vistnok deri en Tilfendegivelse af, at man i det andet Ting ikke mener at kunne faa Spørgsmaalet om den kommunale Beskatning løst i den nærmeste Fremtid, og af den Diskussion, som er bleven ført her ovenover, har jeg ganske vist ogsaa faaet det Indtryk, at Udbygten dertil ikke er god for den nærmeste Fremtids Bedkommende, men som sagt, dersom Flertallet her tror, — og det ærede Medlem, som fører Ordet for Flertallet, mente det jo, — at det vil kunne lykkes, nu vel, saa gøre vi igen et Forsøg. For mit Bedkommende har jeg ganske vist tabt en hel Del af Troen paa, at det vil kunne lykkes i en nær Fremtid. Hvad Tiden senere vil føre med sig, er jo umuligt at overse.

Dersom man derimod vil blive paa det Grundlag, der her er forelagt, tage nogle af de Punkter ud af den foreliggende Sag, der interessere mest, og søge at faa dem gennemførte, maa jeg gøre opmærksom paa, at den Skælvormed Floden er skummet af disse Beholdere, har for mig i alfor høj Grad Karakter af en Røbstadsfe. Man har udtaget alle de Punkter, der have Interesse for Røbstæderne, men har paa en sjældent gennemført Maade udelukket de Punkter, som man fra Landkommunernes Side lægger mest Vægt paa. Jeg ved meget vel, at den højt ærede Minister kan svare, at den Næringsafgift, her er foreslaaet, ogsaa tilsigter at ramme Næringer paa Landet, hvis Indehavere ikke bo i den paagældende Kommune, men endnu ere vi ikke blevne et saadant gennemført Industriland, at flere Landkommuner have noget særdeles stort Antal af næringsdrivende. Måvnlig have vi paa Landet ikke mange af saadanne næringsdrivende, der med nogen Fordel for Kommunerne kunne rammes af en saadan Næringsafgift. Man vil vistnok indromme mig, at den aldeles overvejende, om ikke den udelukkende Interesse i denne Sag vil tilfalde Røbstæderne. Jeg misundet ikke Røbstæderne, hvad der er ret og billigt for dem, men hvad der er billigt for den ene, skal ogsaa gerne være billigt for den anden, og Betingelsen

for, at man kunde gaa en Vej som denne, forekommer mig da absolut at være, at man maatte naa til at gennemføre noget virksomt tilsvarende for Landets Bedkommende, altsaa noget, som bragte Landkommunerne tilsvarende Fordel til den, der er søgt tilvejebragt for Byerne. Det, som er Hovedinteressen for Landets Bedkommende med Hensyn til den saakaldte mellemkommunale Beskatning, maa væsentlig søges i den Omstændighed, at saa længe vi ikke kunne faa Afgang til at bestatte saadanne Hartkorssejere, som bo uden for Kommunen, kunne vi ikke naa til en saadan Nedsættelse af Hartkorsstatten til Kommunen, som man ellers vilde kunne. Det er jo klart, at naar Forholdet er, som det jo er i en stor Del af Landkommunerne, at der er en eller flere store Godsejere, der eje maaste indtil Halvdelen af Kommunens Jord, men som bo uden for Kommunen, og som man altsaa ikke kan ramme ved Hjælp af den personlige Kommuneskat, har man ingen anden Vej, ad hvilken man kan faa den paagældende til at yde et blot nogenlunde passende Bidrag til Kommunen, end det at holde Hartkorsstatten høj, thi sit Hartkors kan han jo ikke flytte med sig. Dette foranlediaer, at vi blive nødte til i de paagældende Kommuner fremdeles at opbæbre en uforholdsmæssig stor Del af Stattebyrden fra Hartkornet. Der er naturligvis mange andre Hensyn, som vilde gøre en almindelig Reform af den personlige Kommuneskat ønskelig, men jeg tror ikke, jeg tager fejl, naar jeg siger, at dette Hensyn er det væsentlige, det alt overvejende for Landkommunernes Bedkommende. Det forekommer mig derfor — bestandig forudsat, at man vil forsøge paa at benytte det foreliggende Lovforslag som Grundlag for en Reform paa dette Omraade, som kunde tilfredsstille nogle af de stærkeste Klager og Anker —, at saa er den nødvendige Betingelse derfor, at man finder Midler og Veje, ad hvilke noget lignende kunde gennemføres for Hartkorsbesiddernes Bedkommende som det, der nu søges gennemført for Indehaverne af andre Næringer. Om det kan naas, tør jeg ikke i dette Øjeblik have nogen Mening om. Forsmaalet forekommer mig at ligge nær. Det kunde udtrykkes saaledes, at i det Tilfælde, hvor en Landkommune ønsker at nedsætte Hartkorsstatten for Kommunens Beboere i det hele, maatte man have Afgang til at bestemme, at en saadan Nedsættelse af Hartkorsbidraget ikke som de Hartkorssejere til gode, som ikke bo i Kommunen. Under hvilke Former eller ad hvilke Veje dette skulde kunne naas, skal jeg, som sagt, ikke nu komme ind paa. Der har været gjort forstellige Forsøg derpaa, saavidt mig bekendt